

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Iznācis "Latvijas Lopkopis" oktobra numurs... 2
- Nosaka 9,76 miljonu eiro atbalsta piešķiršanas kārtību... 2
- Pieejams finansējums ieguldījumiem lauku saimniecībās... 3
- Programma "Skolas auglis"... 3
- Sākas kampaņa "Karotīte vieno! Izvēlies vietējos produktus!"... 3
- Konkursa "Sējējs 2016" laureāti... 4
- Grozījumi grāmatvedības un nodokļu normatīvajos aktos... 4
- Lauksaimnieki var izmantot valsts atbalsta programmu kalkulatoru... 5
- Latvijas Zemes fonds iegādājies simto īpašumu... 5
- Cik viegli paātrināt skolas bērnu?... 6
- Vīnogu lauki Briežuciema pusē... 7
- Veidos augļkoku un ogulāju šķirņu sarakstu... 7
- Atjaunota informācija par minerālvielām liellopiem... 8
- Lauksaimniecība – tas ir spēks... 8
- Zālēdāju projekta saimniecības... 9
- Zālmēslojumu un to maisījumu nozīme dārzkopībā... 10
- Jaunas zināšanas šogad ieguvuši jau 100 cilvēki... 12
- Neaizmirsīsim aizsargāt jaunos kociņus!... 12
- Bioloģiski apsaimniekotās platības ES pieaug... 13
- ES eksportā – uzrāviens cūkgaļai... 13
- Pesticīdu atliekas ES pārtikā – maz... 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2016. gada decembrī... 14
- Saruna pie kafijas tases par dzīvi un darbu laukos... 15

AKTUALITĀTES

GRAUDAUDZĒTĀJI SAŅEMS ATBALSTU

Valdība 25. oktobrī uzklauštāja Zemkopības ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu par situāciju graudkopībā Latvijā, kā arī lēma par izmaiņām tiešmaksājumu piešķiršanas kārtībā.

Graudaugu sektors Latvijā skaras ar finanšu grūtībām, ko izraisīja nelabvēlīgi laika apstākļi, graudu kvalitātes un iepirkuma cenas kritums un graudu ražošanas un pirmapstrādes izmak-

su palielinājums. Lai palīdzētu graudkopjiem, tiek pārņemts pārejas posma valsts atbalsta (PPVA) par laukaugu platībām finansējums no 2017. gada uz 2016. gadu sešu miljonu eiro apmērā. To saņems visi graudaudzētāji, balstoties uz šogad maijā iesniegtā vienotā iesnieguma datiem par deklarētajām un apstiprinātajām laukaugu platībām.

Grozījumi tiešmaksājumu piešķiršanas kārtībā noteic, ka turpmāk arī mazie lauksaimnie-

ki, kas piedalās mazo lauksaimnieku shēmā, varēs saņemt tādas pašas nodokļu atlaides un citus atvieglojumus kā vienotā platības maksājuma (VPM) saņēmēji. Tas nozīmē, ka prasība par lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības deklarēšanu un apstiprināšanu VPM saņemšanai ir uzskatāma par īstenotu arī tad, ja tiek saņemts mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājums. **IM**

ZM informācija

AKTUALITĀTES

IZNĀCIS "LATVIJAS LOPKOPIS" OKTOBRA NUMURS

Zurnāla "Latvijas Lopkopis" oktobra numurā lasiet interviju ar LPKS "Piena ceļš" nesen ievēlēto padomes priekšsēdētāju Anriju Aumali par kooperatīva tālāko attīstību, darbības filozofiju un piedāvājumu zemniekiem. "Kooperatīvs būs pareizais mehānisms tiem, kam svarīga stabilitāte. Mazais un vidējais ražotājs noteikti dabūs labāku cenu, esot kooperatīvā, nekā darbojoties vienatnē," pārliecināts Anrijs Aumalis.

Žurnālā lasiet arī rakstu par piena un gaļas tirgus tendencēm, kas sagatavots pēc Eiropas Komisijas rudens īstermiņa tirgus pārskata. EK prognozē labas piena iepirkuma cenas vismaz līdz nākamā gada pavasarim, bet gaļas tirgū – rekordus ražošanā un eksportā.

Saimnieku pieredzes rubrikā šoreiz stāsts par Auces novada zemnieku saimniecību "Dukāti", kurā ar labiem panākumiem piena lopkopībā saimnieko Mairis Grandbergs. Savukārt aitkopjiem būs lietderīga maz-

salaciešu, z/s "Vecvītiņi" saimnieku Valentīnas un Induļa Irbju, pieredze elites klases Latvijas tumšgalves šķirnes aitū ganāmpulka izkopšanā.

Par pākšaugu audzēšanu un izmantošanu lopkopībā žurnālā raksta LLKC Preiļu biroja augkopības konsultante Inese Magdalenoka. Lietderīgi būs arī LLKC Lopkopības nodaļas vadītājas un žurnāla nozaru redaktors Silvijas Dreijeres raksti gan par to, kā ar ēdināšanas palīdzību nodrošināt veselās kājas slaucamajām govīm, gan par efektivitātes rādītājiem, slaucot ar robotiem. Tāpat būs interesanti noskaidrot, vai un cik ienesīga var būt bioloģiskā piena lopkopība. LLKC Lopkopības nodaļas konsultante Daiņa Baltiņa skaidro, kādi darbi kurā gada mēnesī plānojami aitkopības saimniecībās, bet par zīdītājgovju teļu atšķiršanas niansēm raksta liellopu audzēšanas speciāliste Inga Muižniece.

Žurnālā lasiet arī Daces Milleres interviju ar Rio paralimpisko spēļu dalībnieku Rihardu Snikus, kurš ar zirgu *King of the Dance* izcīnīja 5. un 6.

vietu iejādē. Riharda stāsts atklāj, cik nozīmīga var būt reitterapija cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Žurnālā arī nozares ziņas no ārzemēm, Latvijas aktualitātes, likumdošanas jaunumi, kā arī ieteikumi saimnieka veselībai un recepte – šoreiz krāsni ceptas jēra ribas, kas tapušas no z/s "Vecvītiņi" produkcijas.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" var abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, kā arī iegādāties Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **■**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

NOSAKA 9,76 MILJONU EIRO ATBALSTA PIEŠKIRŠANAS KĀRTĪBU

Valdība 25. oktobrī atbalstīja Zemkopības ministrijas sagatavoto noteikumu projektu, kas nosaka Eiropas Savienības ārkārtas pielāgošanas atbalsta piešķiršanas kārtību piena ražotājiem.

Noteikumu projekts nosaka kritērijus par 9,76 miljonu eiro lielā atbalsta piešķiršanu Latvijas piena ražotājiem, lai sekmētu tirgus stabilizāciju un veicinātu saimniecību ekonomisko ilgtspēju.

Zemkopības ministrija atbalsta piešķiršanas kārtībā ir noteikusi piecas no septiņām Eiropas Komisijas piedāvātajām aktivitātēm, kuru mērķis ir dot ieguldījumu tirgus stabilizācijā un veicināt saimniecību ekonomisko ilgtspēju un par kuru īstenošanu ražotāji var saņemt atbalstu (ražotājs atbalstu saņem tikai par vienu aktivitāti).

Kārtībā noteikts, ka atbalstu piešķir piena ražotājam, kuram uz 2016. gada 1. septembri ganāmpulkā bija reģistrētas slaucamas govīs un kurš noteiktā

laikposmā īstenoja vismaz vienu no šīm aktivitātēm:

- Ražošanas nepalielināšanu vai samazināšanu;
- Kvalitātes shēmu vai projektu īstenošanu, kuru mērķis ir veicināt kvalitāti un pievienoto vērtību;
- Sadarbības (kooperācijas) projektu īstenošanu;
- Videi vai klimatam draudzīgu ražošanas metožu piemērošanu;
- Maza mēroga lauksaimniecību.

Plašāka informācija par atbilstības kritērijiem un nosacījumiem pie katras aktivitātes pieejama atbalsta piešķiršanas kārtībā.

Tāpat atbalsta piešķiršanas kārtībā noteikts, ka atbalsttiesīgajiem piena ražotājiem atbalstu piešķir par laikā no 2016. gada marta līdz augustam pirmajam pircējam piegādāto piena daudzumu.

Atbalsta likme par tonnu pirmajam pircējam piegādātā piena tiks palielināta par 10% tiem atbalsttiesīgajiem

piena ražotājiem, kas ir biedri atbilstīgā lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajā sabiedrībā (piena nozarē) vai citā ES dalībvalstī reģistrētā piena nozares kooperatīvajā sabiedrībā, ja attiecīgā kooperatīvā sabiedrība pārstrādā pienu un ražo piena produktus vai tai pieder vairāk nekā 50 procentu pamatkapitāla daļu sabiedrībā, kas ražo piena produktus.

Kārtība neparedz piena ražotājam iesniegt pieteikumu atbalsta saņemšanai, jo katram ražotājam izmaksājamo atbalstu Lauku atbalsta dienests aprēķinās un pārskaitīs vienotajā zemkopības nozares informācijas sistēmā norādītajā attiecīgā ražotāja kontā.

Atbalsta piešķiršanas kārtība stāsies spēkā pēc tās publicēšanas oficiālā izdevuma "Latvijas Vēstnesis" tīmekļvietnē www.vestnesis.lv. Plašāka informācija pieejama MK tīmekļvietnē. **■**

ZM informācija

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, [laukutikls@llkc.lv](http://laukutikls.lv)

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

AKTUALITĀTES

PIEEJAMS FINANSĒJUMS IEGULDĪJUMIEM LAUKU SAIMNIECĪBĀS

Oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” 17. oktobrī publicētais Lauku atbalsta dienesta paziņojums sniedz informāciju par to, ka no 2016. gada 21. novembra līdz 2016. gada 21. decembrim notiks projektu iesniegumu pieņemšana apakšpasākumos “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās”, “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” un “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā”.

Trešās kārtas pieejamais publiskais finansējums apakšpasākumā “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās”:

- lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām – 1 500 000 eiro;
- lauku saimniecībām – 35 170 012,00 eiro, kas sadalīts atbilstoši, kā redzams tabulā.

Trešās kārtas pieejamais publiskais finansējums apakšpasākumā “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” ir 12 188 245 eiro (divpadsmit miljoni viens simts astoņdesmit astoņi tūkstoši divi simti četrdesmit pieci eiro).

Trešās kārtas pieejamais publiskais finansējums apakšpasākumā “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstī-

Struktūrvienība	Izsludināmais finansējums (eiro)	
	saimniecības ar apgrozījumu līdz 70 tūkst. eiro	saimniecības ar apgrozījumu virs 70 tūkst. eiro
Austrumlatgales RLP	611 935	2 077 888
Dienvidkurzemes RLP	1 153 824	3 917 929
Dienvidlatgales RLP	1 024 016	3 477 152
Lielrīgas RLP	650 106	2 207 502
Viduslatvijas RLP	787 824	2 675 138
Zemgales RLP	1 211 600	4 114 115
Ziemeļaustrumu RLP	656 925	2 230 658
Ziemeļkurzemes RLP	781 616	2 654 059
Ziemeļvidzemes RLP	1 123 332	3 814 393

tībā”: fiziskām personām, juridiskām personām, lauku saimniecībām un pašvaldībām – 6 015 013 eiro (seši miljoni piecpadsmit tūkstoši trīspadsmit eiro).

Iesniegto projektu īstenošanas beigu datums, ja tiek ieguldītas investīcijas ražošanas pamatlīdzekļu iegādei – viens gads no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu, ja tiek veikta būvniecība un pārbūve ar ražošanas pamatlīdzekļu iegādi, veikta ilggadīgo stādījumu ierīkošana – divi gadi no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu;

Projekta iesnieguma veidlapa un pasākumu nosacījumi pieejami mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā “Atbalsta

veidi” → “Projekti un investīcijas”.

Projektu iesniegumi jāiesniedz, izmantojot LAD elektroniskās pieteikšanās sistēmu vai ievērojot Elektronisko dokumentu likumu, vai personīgi LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai LAD Centrālajā aparātā Zemkopības ministrijas Klientu apkalpošanas centrā Rīgā, Republikas laukumā 2, 2. stāva foajē (tālr. 67095000).

Informācijas avots <https://vestnesis.lv/op/2016/201.PD3>.

LAD informācija

Lai saņemtu konsultācijas ar projektu sagatavošanu saistītos jautājumos, lūdzam jūs sazināties ar tuvākā LLKC biroja ekonomikas konsultantiem.

PROGRAMMA “SKOLAS AUGLIS”

Valdība oktobrī papildināja un precizēja kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu augļu un dārzeņu piegādei skolēniem vispārējās izglītības iestādēs.

Turpmāk programmā varēs skolēniem izdalīt ne tikai augļus un dārzeņus, kas audzēti, ievērojot integrētās augu aizsardzības vispārīgos principus vai audzēti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bioloģisko lauksaimniecību, bet arī tādus produktus, kas audzēti atbilstoši nacionālās pārtikas kvalitātes (NPK) shēmas prasībām.

Lai saņemtu atbalstu, atbalsta pretendenti, kas nodrošina augļu un dārzeņu piegādāšanu vai izplatīšanu skolēniem, papildus atbalsta iesniegumam būs jāiesniedz arī izglītības ies-

tādei piegādāto produktu pavaddokumentu atvasinājumi, kas ir sagatavoti atbilstoši normatīvajiem aktiem par dokumentu izstrādi un noformēšanu. Lai nodrošinātu precīzu uzskaiti un atbilstošu atbalsta izmaksu, ir precizēta pavaddokumentā norādāmā informācija.

Programmas nosacījumi paredz izglītojošus pasākumus skolēniem par augļu un dārzeņu veselīgo ietekmi uz veselību. Par skolēnu izglītošanu ir atbildīga skola. Taču, lai skola varētu īstenot izglītošanas pasākumus, noteikumi ir papildināti ar nosacījumiem, piemēram, attiecīgu metodisko un izdales materiālu skolēniem izstrādei.

Augļu un dārzeņu produktu izdales periods 2016./2017. mācību gadā ir no 2016. gada 1. novembra līdz 2017. gada 17. februārim.

ZM informācija

SĀKAS KAMPAŅA “KAROTĪTE VIENO! IZVĒLIES VIETĒJOS PRODUKTUS!”

Situācija, kad katra valsts dažādos veidos cenšas veicināt savu vietējo ražojumu patēriņu un lojalitāti vietējiem produktiem, arī Latvijā sākas kampaņa “Karotīte vieno! Izvēlies vietējos produktus!”

Kampaņa aicina Latvijas iedzīvotājus dot priekšroku kvalitatīviem Latvijā ražotiem pārtikas produktiem, kas marķēti ar Zaļo vai Bordo karotīti.

Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas veiktā aptauja Baltijas valstīs liecina, ka aptuveni 60% lietuviešu un igauņu nav regulāri patērētāji Latvijā ražotiem pārtikas produktiem, kas nozīmē, ka Latvijas produkti šo valstu iedzīvotāju iepirkuma grozos nokļūst reti.

ZM informācija

AKTUALITĀTES

KONKURSA "SĒJĒJS 2016" LAUREĀTI

Latvijas Lauksaimniecības universitātes aulā 14. oktobrī zemkopības ministrs Jānis Dūklavs sveica konkursa "Sējējs 2016" laureātus un vecināšanas balvu saņēmējus – lauksaimniekus, tostarp arī jaunos zemniekus, lauku uzņēmējus un mazpulcēnus.

1. Gada lauku saimniecība. Laureāts – Kuldīgas novada z/s "Ezergaļi", saimnieko Dzintars Erdmanis. Veicināšanas balvas – Krāslavas novada z/s "Raudovišķi", saimnieko Aleksandrs Ivanovs; Stopiņu novada SIA "Getliņi EKO" siltumnīcas, vadītājs Guntars Strauts.

2. Gada uzņēmums pārtikas ražošanā. Laureāts – Bauskas novada SIA "Jaunkrasts", vadītājs Gints Drušeiks. Veicināšanas balvas – Cesvaines novada AS "Cesvaines piens", vadītāja Dzintra Simsone; Ādažu novada SIA "Lat Eko Food", vadītāja Egija Martinsone.

3. Ģimene lauku sētā. Laureāts – Rēzeknes novada z/s "Lukstiņmājas", saimnieko Ķipuru ģimene (Ivars Ķipurs). Veicināšanas balvas – Jaunpiebalgas novada z/s "Mazvieķi", saimnieko Ciekuržņu ģimene (Gunārs Ciekurznis); Jelgavas novada z/s "Blūdži", saimnieko Mākalnu ģimene (Ināra Mākalne).

4. Jaunais veiksmīgais zemnieks. Laureāts – Kocēnu novada z/s "Zilūži", saimnieko Jānis Grasbergs. Veicināšanas balvas – Kuldīgas novada z/s "Jokas", saimnieko Jānis Uzulēns; Dundagas novada z/s "Jaunsnīķeri", saimnieko Jānis Zadiņš.

5. Lauksaimniecības koopera-tīvs. Laureāts – Durbes novada LPKS "Durbes grauds", vadītājs Sandris Bēča. Veicināšanas balvas – Tukuma novada LPKS "Augļu nams", vadītājs Jānis Lepsis; Salaspils novada LPKS

"Baltijas Ogu kompānija", vadītāja Māra Rudzāte.

6. Rītdienas Sējējs – mazpulka dalībnieks. Laureāts – Priekules novada 114. Kroles mazpulka dalībnieks Kristaps Norenbergs, vadītāja Indra Zvirbule. Veicināšanas balvas – Auces novada 53. Penkules mazpulka dalībnieks Mārtiņš Dombrovskis, vadītāja Ilze Jansone; Salacgrīvas novada Liepupes mazpulka dalībnieks Arnis Krastiņš, vadītāja Baiba Mantīņa.

7. Zinātne lauku attīstībai. Laureāts – Dr. habil. oec. Baiba Rivža, par zinātnisko darbu un pētniecisko projektu kopumu lauku attīstībai (2015.–2016. gadā). Veicināšanas balva – Dr. sc. ing. Lolita Tomsone, par darbu "Mārrutku un lupstāju bioloģiski aktīvo vielu izpēte".

8. Par mūža ieguldījumu lauksaimniecībā piešķir balvu zootehnikai Maldai Poikānei.

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

GROZĪJUMI GRĀMATVEDĪBAS UN NODOKĻU NORMATĪVAJOS AKTOS

Septembrī tika izdarīti grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu", kas publicēti 2016. gada 11. oktobra "Latvijas Vēstnesī". Būtiskākās izmaiņas šajā likumā:

1) Darba likums paredz, ka likumā noteiktajos gadījumos pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās darbinieks un darba devējs var vienoties par darbinieka profesionālās darbības ierobežojumu. Likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" grozījumi nosaka, ka šāda persona ir uzskatāma par darba ņēmēju, ja tā konkurences ierobežojuma laikā saņem ienākumus, no kuriem jāietur iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

2) Likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktajos gadījumos par kapitālsabiedrības valdes locekļiem ir veicamas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas no to domājamā ienākuma. Sākot ar 2017. gada 1. janvāri, šādam kapitālsabiedrības valdes locekļa ienākumam tiks piemērota iemaksu likme, pēc kuras persona ir pakļauta pensiju apdrošināšanai un

invaliditātes apdrošināšanai. Tādējādi kapitālsabiedrības valdes locekļiem, par kuriem veicami nodokļu maksājumi no domājamā ienākuma, noteiks atsevišķu valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likmi.

3) Jauna norma noteikta arī attiecībā uz pašnodarbinātajām personām. Šobrīd pašnodarbinātajām personām nav iespējams iesniegt precizējumu ziņojumam par sociālajām iemaksām. Grozījumi paredz, ka pašnodarbinātajam ir tiesības mēneša laikā pēc dienas, kas tam noteikta kā obligāto iemaksu veikšanas termiņš, vienu reizi precizēt valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objektu un obligātās iemaksas par pārskata ceturksni.

Publicēti arī grozījumi likumā "Par grāmatvedību". Tie atsevišķām personu grupām ļauj grāmatvedības reģistros iegrāmatot attaisnojuma dokumentus ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc tā ceturksņa beigām, kurā dokuments ir saņemts vai izsniegts. Norma attiecas uz šādām personām:

– uzņēmumi, kuri saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likumu ir ieguvuši mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu;

– individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, kuru apgrozījums (ieņēmumi) no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā nepārsniedz 300 000 eiro;

– fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību.

Likumā ir precizēts piecus gadus uzglabājamo attaisnojuma dokumentu glabāšanas laiks uzņēmuma arhīvā. Turpmāk šādiem attaisnojuma dokumentiem glabāšanas laiks ir noteikts līdz dienai, kad tie nepieciešami, lai izpildītu likuma "Par grāmatvedību" 2. panta prasības par saimnieciskā darījuma norises izsekojamību, bet ne mazāk kā pieci gadi. Tādējādi likumā ir noteikts minimālais glabāšanas termiņš, taču attaisnojuma dokumentus var glabāt arī ilgāk.

Likumā ir arī vairāki papildinājumi saistībā ar maksātnespējīga uzņēmuma pārskatu sagatavošanu.

Linda Puriņa, LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja

FINANSES

LAUKSAIMNIEKI VAR IZMANTOT VALSTS ATBALSTA PROGRAMMU KALKULATORU

Lai palīdzētu orientēties uzņēmējiem paredzēto valsts atbalsta programmu klāstā un izvēlēties aktuālajām vajadzībām piemērotāko risinājumu, Attīstības finanšu institūcija ALTUM izstrādājusi valsts atbalsta programmu kalkulatoru darbam interneta vidē.

Programmu kalkulators ir paredzēts arī lauksaimniecības nozarē strādājošajiem uzņēmumiem, turklāt tas palīdz ātri un ērti sazināties ar ALTUM speciālistiem.

Pēc ievadītajiem parametriem (uzņēmuma vecums, darbinieku skaits, nozare, kurā tiks īstenots projekts, finansējuma mērķis un summa), kalkulators piedāvās piemērotāko atbalsta programmu, vienlaikus norādot tiešās saites uz konkrētās program-

ALTUM valdes locekle Inese Zīle

mas nosacījumiem ALTUM mājaslapā. Interesentiem tāpat ir iespēja aizpildīt kontaktinformācijas formu, izvēloties iespējamai sadarbībai un

konsultācijām vēlamu ALTUM klientu apkalpošanas vietu. ALTUM ar ikvienu interesentu, kurš programmu kalkulatorā atstās savu kontaktinformāciju, sazināsies divu līdz trīs darba dienu laikā.

ALTUM valdes locekle **Inese Zīle** uzsver: “Esam gandarīti piedāvāt valsts atbalsta programmu kalkulatoru – ērti lietojamu rīku interneta vidē, kas palīdzēs uzņēmējiem atrast savām vajadzībām atbilstošākās iespējas, tādējādi ietaupot laiku, kas bieži vien ir pats dārgākais šodienas dinamiskajā dzīves ritmā. ALTUM nemitīgi pilnveido risinājumus klientu servisa uzlabošanai. Piemēram, turpinām pilnveidot attālināto darījumu sistēmu, kurā klienti var iesniegt aizdevuma pieteikuma izskatīšanai nepieciešamos dokumentus, finanšu pārskatus un veikt citas darbības, netiekoties ar ALTUM klātienē un tādējādi taupot laiku.”

Atbalsta programmu kalkulators pieejams ALTUM mājaslapas sākumlapā www.altum.lv.

LATVIJAS ZEMES FONDS IEGĀDĀJIES SIMTO ĪPAŠUMU

Šī gada 17. oktobrī Attīstības finanšu institūcijas ALTUM pārvaldītais Latvijas Zemes fonds noslēdzis simto lauksaimniecības zemes iegādes darījuma līgumu. No zemju īpašniekiem par kopumā 4,2 miljoniem eiro iegādāti 1855 hektāri zemes ar mērķi to saglabāt un atgriezt lauksaimnieciskajā ražošanā.

Simtais darījums noslēgts par lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādi Ludzas novada Rundēnu pagastā 20 ha platībā.

Īpašumi ir iegādāti visos Latvijas reģionos, un lielākās zemes platības ir Zemgalē – 35 īpašumi ar kopējo platību 851 hektāri. Vidzemē iegādāts 441 hektārs (25 īpašumi), Rīgas reģionā – 206 hektāri (17 īpašumi), Kurzemē – 205 hektāri (11 īpašumi), savukārt Latgalē Zemes fonds nopircis 152 hektārus lauksaimniecībā izman-

tojamās zemes, kopumā 12 īpašumus.

ALTUM valdes priekšsēdētājs **Reinis Bērziņš** informē: “Zemes fonda darbības aktivitāte turpina pārsniegt sākotnēji prognozēto gan īpašumu iegādes piedāvājumā, gan fonda īpašumā esošo zemju nomas pieprasījumā. Prognozējam, ka līdz 2016. gada beigām Zemes fonda darījumu kopējais apjoms pietuvosies 5 miljoniem eiro. Zemes fonds darbojas veiksmīgi, turklāt ALTUM nemitīgi pilnveido tā piedāvātos pakalpojumus. Piemēram, lai Zemes fondā ieviestu reversās nomas pakalpojumu, jau esam iniciējuši nepieciešamās izmaiņas likumā “Par zemes privatizāciju lauku apvidos”. Reversā noma lauksaimniekiem, kuriem nepieciešams stabilizēt naudas plūsmu, dos iespēju pārdot savu īpašumu fondam un, nomājot to no Zemes fonda, turpināt lietot ražošanai.”

Visi iegādātie īpašumi iespējami

ātri tiek iznomāti lauksaimnieciskai darbībai. Šobrīd 90 īpašumiem ir atrasti nomnieki – lauksaimnieki, kam lauksaimniecības zeme nepieciešama saimnieciskās darbības attīstīšanai. Tai skaitā zeme iznomāta arī jauniem lauksaimniekiem.

Zemes fonds darbību uzsāka 2015. gada 1. jūlijā. Tas papildina iespējas zemes tirgū, nekonkurējot ar privāto tirgu, – ja īpašumam ir pircējs privātajā tirgū, fonda iesaistīšanās nav nepieciešama. Īpašumus fonds pērk par cenām, kas nepārsniedz vidējās cenas tirgū līdzvērtīgai lauksaimniecības zemei attiecīgajā novadā un pagastā.

Informācija par īpašumiem, kas pieejami noma, kā arī par to, kādus īpašumus Zemes fonds iegādājas, pieejama ALTUM mājaslapas sadaļā “Zemes fonds”.

Zemes fonda tālruni: 67774229; 67774088

ALTUM informācija

UZŅĒMĒJDARBĪBA

CIK VIEGLI PAĒDINĀT SKOLAS BĒRNU?

Kandavas novadā izglītības iestāžu ēdināšanas pakalpojumu sniedz uzņēmums SIA "Saltums Kandavā", kas šajā jomā darbojas jau ilgstoši.

SIA "Saltums Kandavā" ir ģimenes uzņēmums, kas dibināts 1993. gadā. Uzņēmums nodarbojas ar mazumtirdzniecību, sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu, nodrošinot pilnu ēdināšanas servisu, kā arī kulinārijas un konditorejas produkcijas ražošanu, kuru realizē savos veikalos. "Saltums Kandavā" ir Izglītības iestāžu ēdināšanas uzņēmumu asociācijas un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras biedrs.

Zaļā iepirkuma kritēriji

Kandavas novada pašvaldība publiskajos pārtikas iepirkumos skolu un bērnudārzu ēdināšanas pakalpojuma sniegšanai iekļauj Zaļā iepirkuma kritērijus, kur noteicošais faktors ir izmantot vietējā ražotāja produkciju vismaz 50% apmērā no kopējā piedāvājuma apjoma.

SIA "Saltums Kandavā", ņemot vērā ilgstošo pieredzi sabiedriskās ēdināšanas jomā, šos nosacījumus var izpildīt. Startējot Zaļā iepirkuma ietvaros, ēdināšanas pakalpojuma uzņēmums ir tas, kurš veic un garantē šo izejvielu – produktu paškontroli un izsekojamību, piedāvājot veselīgas un uzturvielām bagātas maltītes. Svarīga loma ir produkcijas piegādātāju piedāvājuma nemainīgajai kvalitātei un regulārai piegādei.

Zaļā iepirkuma ietvaros uzņēmums maksimāli izmanto vietējo ražotāju produkciju. Gadu gaitā uzņēmumam izveidojusies ilgstoša pozitīva sadarbība ar apkārtnējo novadu pārtikas produktu ražotājiem un audzētājiem. Piemēram, veiksmīgas sadarbības rezultātā ar Talsu novada uzņēmumu z/s "Braslas", kas piegādā jogurtus un ievārījumus, tapis speciāls ievārījums, kuru iekļauj bērnu maltītes sastāvā.

Dārzeni un augļi tiek iegādāti no vietējiem audzētājiem – Slampes pagasta z/s "Tiečas", G. Priedes saimniecības Zemītes pagastā un SIA "Pūres dārzi". Piena produkciju uzņēmums iepērk no AS „Tukuma piens” un AS "Talsu piensaimnieks", savukārt SIA „Nākotne” un SIA "Rēzeknes gaļas

Foto: Līga Frīdmane

Daļa no SIA "Saltums Kandavā" kolektīva – Kandavas K. Mīlenbaha vidusskolas ēdnīcas pavāres

kombināts” piegādā svaigu gaļu un citus gaļas izstrādājumus. Maizi pērk no SIA "Lestenes maiznīca" un AS "Hanzas maiznīca".

Paēdina ap 2000 bērnu

Kopumā uzņēmums "Saltums Kandavā" paēdina ap 2000 bērnu Kandavas novadā un Jelgavā.

SIA "Saltums Kandavā" valdes priekšsēdētāja Stefānija Neiberģa uzsver, ka nav viegli iekļauties cenā – 1,42 eiro, t. sk. PVN par pusdienu porciju. Latvijā ražots, audzēts produkts nav lēts, cenas ir salīdzinoši augstas. Kā arī bremzējošs faktors, lai iepirktu vietējos, tuvākā apkaimē audzētos produktus skolu pusdienu galdam, ir tas, ka mazās zemnieku un piemājas saimniecības nav PVN maksātāji. Līdz ar to uzņēmums sadarbojas tikai ar saimniecībām, kas ir reģistrētas kā PVN maksātāji.

Būtu nepieciešama PVN samazināšana pārtikai

Uzņēmuma vadītāja uzsver, ka liels bonuss no valsts būtu PVN likmes pārskatīšana – samazināšana 5 līdz 12%

apmērā pārtikas produktiem. Šogad norisinājās diskusija starp Latvijas Izglītības iestāžu ēdināšanas uzņēmumu asociācijas biedriem un Latvijas Labklājības ministrijas pārstāvjiem par adekvātu cenas paaugstināšanu līdz 1,99 eiro, t. sk. PVN, taču priekšlikums atbalstu no valsts puses neguva.

Jautājot uzņēmuma vadītājai, kas ir tas dzinulis un motivācija neapstāties, turpināt, Stefānija Neiberģa smeļot atsa-ka, ka viņa uztver visu viegli, nesarežģījot dzīvi, un uz visu raugoties mazliet caur rozā brillēm! Par uzņēmuma rezultātiem, daudzveidīgo piedāvājumu, teicamo kvalitāti, uzņēmuma vadītāja uzslavē savu darbinieku komandu, kas gadu gaitā izveidojusies stabila, radoša, atsaucīga, – ir darbinieki, kas uzņēmumā strādā kopš pirmās dienas.

Nobeigumā raksta autore kā skolnieku mamma var teikt, ka SIA "Saltums Kandavā" piedāvā garšīgu, daudzveidīgu un veselīgu pusdienu maltīti. Apmierināti var būt gan skolotāji, gan skolēni.

Līga Frīdmane, LLKC Tukuma nodaļas lauku attīstības konsultante

"LAUKU LAPU" IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties "Lauku Lapu" saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan "Latvijas Pasta" internetā mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>. Abonēšanas indekss – 1163.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

VĪNOGU AUDZĒŠANA

VĪNOGU LAUKI BRIEŽUCIEMA PUSĒ

Vīnogas... Vīnogu lauki... Dzir-dot šos vārdus, prātā nāk saulainā Itālija, Šampaņa Francijā, Kahetija Gruzijā. Bet nē! Tas ir tepat, Latvijā, un pat ne Kurzemē, bet Latgalē – Balvu pusē, Briežuciema pagasta “Kalnejānos”.

Priežu meža ielokā dienvidu puses nogāzē skatam paveras vīnogulāju rindas. Raža jau novākta, bet palicis pats smagākais vīnogu audzētāju darbs – vīnogulāju apgriešana un iezīmošana, tā atzīst pati saimniece Ingrīda Jeromanova.

Sākts ar vienu hektāru

Ideja saimniekot nāca pati no sevis, – saka Ingrīda. Turpinot stāstīt, ka šīs ir dzimtās tēva mājas, te pavadīta bērnība, saulainās un siltās atmiņas nāk prātā joprojām. Dzīvojot ar ģimeni un strādājot Rīgā, pēdējā laikā iznācis maz laika pavadīt dzimtajās mājās. Ingrīdai sāka sāpēt sirds, ka lauki paliek tukši, apkārtnē sāk aizaugt, kaut kas ir jādara! Tā arī Ingrīdai un viņas ģimenei nāca ideja sākt saimniekot tēva mājās. Uz jautājumu: “Kāpēc izvēlējās vīnogas?” Ingrīda atbildēja: “Pirms izvēlējamies vīnogas, protams, apspriedām arī citu nozaru iespējas, bet vīnogu audzēšana vairāk gāja pie sirds.”

Lai realizētu savu ideju, Ingrīda 2011. gadā Gulbenes LAD iesniedza projektu “Lauku saimniecību moder-

Foto: Sarmīte Tabore

nizācija” par vīnogulāju ierīkošanu viena hektāra platībā.

Pati projekta īstenošana notika 2012. gadā, projekta ietvaros tika iegādāti 2400 vīnogulāju stādi, ierīkots žogs un iegādāts traktors vīnogulāju rindstarpu kopšanai. Ingrīda pastāsta, ka projekta pieteikumu gatavoja pati, daudz lasīja, meklēja informāciju internetā gan par projekta pieteikuma aizpildīšanu, gan par vīnogu audzēšanu, daudz informācijas ieguva pie vīnogulāju stādu audzētāja – zemnieku saimniecības “Skāduļi” īpašnieka, kurš ļoti pretimnākoši pastāstīja daudz nepieciešamās praktiskās informācijas.

Šobrīd jau 14 šķirnes

Šodien saimniecība audzē 14 šķirņu vīnogas, tiek eksperimentēts, kuras labāk pārziemo, kuras ir ražīgākas, kurām labākas garšas īpašības un kuras noder vīniem. Ja runā par šķirnēm, tad pati piemērotākā Latvijas apstākļiem, protams, ir ‘Zilga’, labākas garšas īpašības ir ‘Gūnai’, arī ‘Jadvīga’ ir laba pēc garšas, – tā saka Ingrīda. Vīnogas tiek realizētas jau otro gadu, šogad gan raža ir ievērojami mazāka. Vīnogas tiek realizētas ne tikai vietējā tirgū, bet arī vīna darītavai, un noiets ir ļoti labs. Ingrīda pastāsta, ka visos darbos viņai palīdz ģimene – vīrs, bērni un brālis.

Noteikti paplašinās stādījumus

Nākotnē skatoties, Ingrīdai ir tālējāki plāni, tikai atklāt to vēl nevar, protams, paplašinās vīnogulāju stādījumus, mēģinās arī piesaistīt finansējumu no ES atbalsta programmas “Ieguldījumi materiālajos aktīvos” un ar nepacietību gaida, kad vērsies valsts projektam pieteikumu iesniegšana, un jau meklē visu iespējamo informāciju par iesniegšanas nosacījumiem. “Vēl jāatrisina problēma – atrast metodi, kā aizbaidīt putnus, jo šogad tie nodarīja daudz zaudējumu,” saka Ingrīda. Kopumā saimniece noskaņota optimistiski un domā, ka ar laiku varētu pārcelties uz patstāvīgu dzīvi dzimtajās tēva mājās, ievērojami paplašināt vīnogulāju platības, lai vīnogu audzēšana no hobbija kļūtu par īstu biznesu. ■

Sarmīte Tabore, Baltnavas novada lauku attīstības konsultante

VEIDOS AUGĻKOKU UN OGULĀJU ŠĶIRŅU SARAKSTU

Eiropas Savienībā patlaban tiek veidota sistēma, kas nosaka augļu koku un ogulāju šķirņu un piegādātāju reģistrāciju, tādējādi radot kopēju ES augļu koku un ogulāju šķirņu sarakstu, kā arī sarakstu katrā dalībvalstī.

Tālab Zemkopības ministrija sagatavojusi noteikumu projektu par augļu koku un ogulāju šķirņu saraksta veidošanu, ko 27. oktobrī izsludināja Valsts sekretāru sanāksmē.

Līdz šim augļu koku un ogulāju šķirnes nebija obligāti jāreģistrē, bet turp-

māk visā ES tas būs jādara. Latvijā tiks veidots Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Augļkoku un ogulāju augu šķirņu saraksts. Personām, kuras vēlēties tirgot šķirnes augļu kokus un ogulājus, būs jāiesniedz iesniegums Valsts augu aizsardzības dienestā (VAAD), pievienojot konkrētās šķirnes aprakstu. Šādi iesniegumi VAAD un apraksti stādu tirgotājiem būs jāiesniedz par visām tām augļu koku un ogulāju šķirnēm, kuras bija tirdzniecībā līdz 2012. gada 30. septembrim.

Augļkoku un ogulāju augu šķirņu sarakstā jāiekļauj arī šķirnes, kas ir Lat-

vijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrā vai ir aizsargātas ar ES augu šķirņu tiesībām. Savukārt šķirnes, kuras būs citu ES dalībvalstu sarakstos, Latvijas sarakstā obligāti jāiekļauj nebūs.

Iecerēts, ka noteikumu prasības stāsies spēkā 2017. gada 1. janvārī. Šķirnes, kas nebūs iekļautas šajā šķirņu sarakstā, varēs tirgot līdz 2018. gada 31. decembrim, paredz noteikumu projekts. Noteikumu projekts „Noteikumi par augļu koku un ogulāju šķirņu saraksta veidošanu” vēl jāakceptē valdībai. ■

ZM informācija

LOPKOPĪBA

ATJAUNOTA INFORMĀCIJA PAR MINERĀLVIELĀM LIELLOPIEM

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Lopkopības nodaļa sadarbībā ar firmām ir atjaunojusi un papildinājusi informāciju par minerālbarību iegādes un izvēles iespējām liellopiem.

Minerālvielu daudzums, ko atgremotāji iegūst no pamatbarības, nav pietiekams, tāpēc papildus ir jādod minerālbarība. Nepieciešamība pēc dažādām minerālvielām ir atkarīga

no liellopu fizioloģiskā stāvokļa. Atbilstoši tam jāmaina minerālbarības veids un lietošana. Atzīmētas arī bioloģiskās piedevas, bet par produkta atļaujas aktualitāti tās lietot bioloģiskajā lauksaimniecībā pirms iegādes nepieciešams pārliecināties bioloģiskās lauksaimniecības sertificēšanas institūcijās.

Tomēr, lai gūtu pārliecību par pareizāko piedevas izvēli tieši jūsu ganāmpulka vajadzībām, konsultējieties

ar ēdināšanas konsultantiem un veterinārārstiem. Nepieciešams regulāri sekot līdzi dzīvnieku veselībai un ražībai, pārliecinoties, ka ēdināšana ir atbilstoša.

Katalogs pieejams LLKC mājaslapā: www.llkc.lv/lv/nozares/lopkopiba/atjaunota-informacija-par-mineralvielam-liellopiem-0

Materiālu sagatavoja LLKC lopkopības speciāliste **Daiga Baltiņa** un Lopkopības nodaļas vadītāja **Silvija Dreijere**

LAUKSAIMNIECĪBA – TAS IR SPĒKS

Lauksaimniecība – tas ir spēks, kurš atgrieza manu ģimeni atpakaļ dzimtenē!” tā savu uzņēmējdarbības sākumu atzīmē Donāts Plociņš.

Donāts ar savu ģimeni bija aizvadījis nepilnus desmit gadus tālajā Lielbritānijā, kura jau bija kļuvusi par mājām arī pirmdzimtajam dēlam, un, kā Donāts atzīst, tad mājokļa jautājums bijis atrisināms salīdzinoši vienkārši ar valsts garantētu programmu palīdzību.

Piedāvājumā trūkst aitas gaļas

Iekrājis mazliet līdzekļu, un abi ar sievu Ilzi domājuši, ar ko vēl varētu nodarboties. Nonākuši pie slēdziena, ka Latvijas un arī Eiropas tirgū pietiekamā piedāvājumā nav aitas gaļas. Rēķinot ieguldījumus aitas gaļas ražošanai, sapratuši, ka šo biznesu Lielbritānijā uzsākt ir tikpat kā neiespējami, jo lauksaimniecības zemes cenas ir ļoti augstas, tāpēc sakrāvājuši mantas un devušies atpakaļ uz dzimteni.

Saimnieciskā darbība uzsākta Donāta tēva mājās “Donātos”, Ūdrīšu pagastā, Krāslavas novadā, kur jau iepriekš Donāta bērnībā saimniecībā bijušas aitas. Iegādājies pirmās divdesmit Latvijas tumšgalves aitas, viņš jau pēc pirmā saimniekošanas gada sapratis, ka ar to ir daudz par maz. Intensīvi sācis pievērsties LLKC piedāvātajai tālmācības iespējai, apgūstot lauksaimniecības pamatus, lai varētu veiksmīgi startēt gan Eiropas Savienības “Mazo lauksaimnieku programmā”, gan arī papildus iegādāties lauksaimniecības zemi.

Foto: no Donāta Plociņa personīgā arhīva

Donāts Plociņš

**Lai aitkopība
būtu rentabla un
vienīgā nodarbe
saimniecībā,
ir jākāpina
ražošanas apjomi**

Šobrīd saimniecība realizē ES projektu, un ir papildus iegādātas jaunaitas, siltumnīcas tipa novietne aitām, kā arī tiks pirkti traktortehnika.

Izvēlēta Merino šķirne

Saimniecība orientēta uz gaļas ražošanu, tādēļ tika izlemts par labu ātraudzīgākai gaļas šķirnei – Merino. Patlaban saimniecībā ir simts šīs šķirnes dzīvnieki.

Donāts uzsver, ka ar aitkopību var nodarboties ar salīdzinoši nelieliem ieguldījumiem, ja tev ir pieejama lietošanā lauksaimniecības zeme, šobrīd viņš apsaimnieko mazliet vairāk par 25 ha, un puse jau ir pārsēta ar proteīna bagātu zālienu. Jautājums ir tikai par to, cik ātri vēlies sasniegt vēlamu – peļņu. Un, lai aitkopība būtu rentabla un vienīgā nodarbe saimniecībā, tad ir jākāpina ražošanas apjomi. Donāts plāno saražoto produkciju realizēt aitas gaļas kooperatīvā “Sidrabjērs”, kā arī pēc pieprasījuma veidot aitas gaļas kūpinājumus un realizēt vietējā tirgū.

Donāts arī turpmāk sevi saskata lauksaimniecībā un cer, ka arvien vairāk cilvēku sāks mainīt savus paradumus un lietos savā ēdienkartē diētisko aitas gaļu, kā arī atzīmē, ka iepriekš iegūtie kontakti Lielbritānijā lieki noderēs šajā biznesā.

Artūrs Pavļukevičs, LLKC Krāslavas nodaļas lauku attīstības konsultants

LOPKOPĪBA

ZĀLĒDĀJU PROJEKTA SAIMNIECĪBAS

LLKC Lopkopības kompetenču centrs un Lopkopības nodaļa turpina veiksmīgi uzsāktu izmēģinājumu programmu. Iepazīstinām ar saimniecībām, kas līdz šim darbojušās šajā jomā, un to īpašnieku viedokli par sadarbību Zālēdāju projekta ietvaros.

Zemnieku saimniecība "Liepiņš"

Specializācija: piena lopkopība.

Izmēģinājuma tēma: „Pašražotā proteīna barība (lauka pupas, tās izēdināšanas iespējas un ekonomiskā efektivitāte slaucamo govju ēdināšanā”.

Atrodas: Alojas novada Brīvzemnieku pagastā.

Lopu skaits: 100 slaucamās govys, 2015. gadā vidējais izslaukums no govys bija ap 9000 kg.

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme: 212 ha, no tiem īpašumā 30 ha.

Sējumu struktūra: visu platību faktiski aizņem zālāji.

Saimnieks Dzintars Grasbergs: „Kaut kādu mācību dod piedalīšanās

Inese un Dzintars Grasbergi

jebkurā pasākumā, tajā skaitā Zālēdāju projektā. Tajā saimniecībā iesaistījās, jo to ieteica mūsu konsultante, ar kuru sadarbojamies veiksmīgi jau ilgāku laiku. Sadarbība ir laba un arī tagad turpinās. Fermu diena saimniecībā, uzņemot daudzus viesus, no vienas puses, bija priecīgs notikums, bet, no otras puses, – bija satraukums,

jo neesam pieraduši šādas lietas darīt. Taču kopumā sadarbība ar konsultantiem ir devusi uzlabojumus govju ēdināšanā. Devām tiek rēķināta ekonomiskā efektivitāte. Regulāri tiek analizēta pašu ražotā lopbarība, sastādītas barības devas, un rūpīgi sekots līdzi, kā devas tiek izbarotas un kā tas darbojas.”

Zemnieku saimniecība "Mežāres"

Specializācija: gaļas lopkopība.

Izmēģinājuma tēma: “Zīdītājgovju auglības un atnešanās pazīmju ietekme uz ganāmpulka atražošanu un teļu izaudzēšanu”.

Atrodas: Jēkabpils novada Rubenes pagastā.

Lopu skaits: 70 Šarolē šķirnes zīdītājgovys un trīs vaislinieki.

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme: 185,5 ha.

Sējumu struktūra: 56 ha – sētie zālāji, 129,5 ha – dabiskās pļavas (Dvietes paliene).

Īpašniece Dzidra Jakovicka: “Esam tīršķirnes saimniecība, pārdodam telītes un bullīšus arī vaislai. Daudz dzīvnieku katru gadu brāķējam, lai izkoptu ganāmpulku, daudz strādājam pie ciltisdarba. Jau otro gadu piedalāmies Zālēdāju projektā, un tas ir noderīgi, dod vielu pārdomām: izkristalizējas tas, ko darām pareizi, un ko varētu paveikt labāk. Rodas arī gan-

Dzidra un Romalds Jakovicki

darījuma sajūta par padarīto, un fermu dienas, gaidot viesus, mudina sapost saimniecību vairāk, nekā to darām ikdienā. Atrodamies tālu no novada centra – 70 km, tālu prom no asfaltētiem ceļiem. Tas apgrūtina, taču netraucē strādāt, nu jau vairāk nekā 20 gadu

lopkopībā, un sasniegt arī rezultātus. Pagājušogad decembrī pabeidzām celt liellopu un lopbarības novietnes. Allaž esam sadarbojušies ar konsultāciju centru, un konsultanti arī daudz palīdzējuši, tai skaitā, rakstot projektus.”

Sagatavoja Dace Millere un Anita Siliņa

DĀRZKOPĪBA

ZAĻMĒSLOJUMU UN TO MAISIJUMU NOZĪME DĀRZKOPĪBĀ

Izmantojot intensīvās dārzenū un augļu audzēšanas tehnoloģijas, kad visu nosaka peļņa un augsne kā vide to ražošanai tiek spēcīgi degradēta, mēs esam grūti izvēlu priekšā.

Ne velti cilvēces vēsture daudzkārt piedzīvojusi ļoti spēcīgu civilizāciju iznīkšanu tikai tādēļ, ka vairs nebija iespējams nodrošināt sevi ar pārtiku, jo augsnes tika pilnībā degradētas. Mēs atkal esam tuvu tam, ka pasaulē veidosies teritorijas, no kurām cilvēki būs spiesti migrēt tāpēc, ka ievērojamas lauksaimnieciskās platības apriņķis, nepareizas agrotehniskās rezultātā tās sasāļojas. Šķiet, ka mums, Latvijā, taču viss ir kārtībā, – ne tuksnesis nāk virsū, ne sasāļošanās vērojama. Bet ne viss ir tik rožaini, kā varbūt sākumā šķiet. Ievērojamā liellopu skaita samazināšanās ir novedusi pie tā, ka lielas lauksaimnieciskās platības vairs nesaņem kūtsmēslus, kas nodrošina augsnes pastāvēšanas ilgspēju, un pat graudaugu salmu iestrāde pilnībā šo situāciju nerisina. Tā kā piena lopkopībai vēl ziedu laiki nav gaidāmi, bet gaļas lopkopībā kūtsmēslu savākšana praktiski nenotiek, ir jāmeklē vēl citi ceļi, kā nodrošināt to, lai augsnes netiktu noplicinātas vēl tālāk.

Zaļmēslojumu audzēšana Latvijā pazīstama salīdzinoši sen, tomēr to kā augsnes ielabotāju un augsnes degradācijas mazinošu kultūru audzēšana joprojām vēl ir nepietiekama. Zaļmēslojumu kultūras dalās divās lielās grupās: tie ir sedzējaugi (*cover crop*) un zaļmēslojuma (*green crop*) kultūras. Kā vienā, tā otrā gadījumā var tikt izmantoti vieni un tie paši kultūraugi. Atšķiras tikai funkcijas un laiks, kad tie attiecīgi tiek audzēti. Par sedzējaugiem mēs saucam tās kultūras, kuras tiek audzētas laikā, kad pamatkultūra ir novākta, bet nākamā vēl netiek sēta vai stādīta. Tātad to audzēšanas periods ir starp vienu un otru dārzenū kultūru. Dažkārt sedzējaugi tiek saukti arī par starpkultūrām. Ir gadījumi, kad sedzējaugi tiek iesēti kā pasēja zem virsauga, kura raža rudenī tiek novākta, bet turpmāk jau augs starpkultūra. Zaļmēslojuma kultūras parasti aug vienā veģetācijas periodā no sējas līdz iestrādei augsnē.

Kāpēc ir būtiski ķerties pie šo kultūru audzēšanas?

- Nodrošināt pēcaugus ar augu barības elementiem. Šim nolūkam var tikt izmantoti arī tauriņzieži, kas ir ļoti nozīmīgi slāpekļa (N) piesaistītāji un nodrošina citus barības elementus.
- Ar dziļo sakņu sistēmu tie spēj no augsnes apakšējās zonas jaunus barības elementu krājumus pacelt aramkārtā un padarīt tos pieejamus pēcaugiem.
- Ar sakņu sistēmas izdalītajiem bioloģiski aktīvajiem savienojumiem tie šķīdina grūti šķīstošus savienojumus, jo sevišķi fosforu.
- Spēcīgā sakņu sistēma irdina augsni, tā uzlabojot tās struktūru.
- Tā kā iestrādātā zaļā masa ir laba barības vide dažādiem mikroorganismiem, tad spēcīgi tiek uzlabota augsnes mikrobioloģiskā aktivitāte.
- Zaļmēslojuma kultūras ar savu sakņu sistēmu izdala spēcīgus fitotoksīnus, kas nomācoši iedarbojas uz vairākiem kaitīgajiem organismiem – patogēnām sēnēm, nematodēm.
- Tās ir nozīmīgs organiskās vielas papildināšanas avots augsnē, ne tikai paaugstinot tās saturu augsnē, bet palielinot tās auglību. Tā var būt alternatīva kūtsmēsliem.

Jāmeklē ceļi, kā nodrošināt to, lai augsnes netiktu noplicinātas vēl tālāk

- Lai arī augsnes skābumu regulē ar kaļķošanu, tomēr regulāra sedzējaugu un zaļmēslojuma kultūru audzēšana var samazināt augsnes skābuma pH_{kel} reakciju par 0,2–0,5 vienībām.
- Sevišķi vērtīga īpašība ir spēja likvidēt augsnes noguruma efektu, kas ir ļoti būtisks un nozīmīgs moments tieši gadījumos, kad ir nepieciešams atjaunot augļu dārzu, bet jaunas zemes nav pieejamas.
- Augmaiņā regulāri iekļaujot zaļmēslojuma audzēšanu, var būtiski uzlabot kultūraugu audzēšanas apstākļus.

• Zaļmēslojuma audzēšana ir draudzīga videi un mazina lauksaimniecības ietekmi uz to.

Zaļmēslojumam ir ne tikai daudzveidīga ietekme uz vidi, augsni un kultūraugiem, bet ir ļoti plašas tā audzēšanas iespējas. Atkarībā no tā, kurā veģetācijas perioda daļā tie tiek audzēti, tos iedala sekojoši:

Pamatzaļmēslojums – tiek iesēts, audzēts un iestrādāts viena veģetācijas perioda laikā.

Atāla zaļmēslojums – iesēj, audzē, un pirmo tā masu nopļauj, to var ļoti sekmīgi izmantot kā mulčas materiālu dobēm un apdobēm vai likt kompostā.

Starpkultūru zaļmēslojums – var tikt audzēts, pasējot zem priekšauga, un pēc priekšauga novākšanas tas augs tālāk. Iestrāde ir iespējama gan tā paša gada rudenī, piemēram, ziemajiem, gan pavasarī, tajā skaitā arī dārzenū.

Pēcplaujas zaļmēslojums – tas tiek sēts pēc pamata dārzenū kultūras novākšanas. Var izmantot pēc agri novācamiem dārzenū, kartupeļiem.

Slāpekļa piesaistītāji

Tauriņzieži ir viena no visplašāk pārstāvētajām un vērtīgākajām zaļmēslojuma kultūraugu grupām. To spēcīgākā īpašība ir spēja ar gumiņbaktēriju palīdzību no atmosfēras gaisa piesaistīt slāpekli, un, augu atliekām sadaloties, to atbrīvojot augiem izmantojamā veidā. Tauriņziežu sugu ir ļoti daudz, līdz ar to gumiņbaktērijas arī ir atšķirīgas, tādēļ, lai tās spētu vislabāk piesaistīt slāpekli, ir ieteicama to apstrāde ar baktēriju preparātiem, kas domāti konkrētai sugai. Tas palīdz gumiņbaktērijām ātrāk uzsākt savu produktīvo darbību. Jo ilgāk tauriņzieži tiek audzēti, jo vairāk tie spēj piesaistīt slāpekli. Ja viengadīgie, piemēram, pupas, pupiņas, zirņi, viengadīgais inkarnāta āboliņš spēj piesaistīt no 50–80 kg/ha slāpekļa tīrvielas, tad tādi daudzgadīgie tauriņzieži kā ziemas vīķi, lupīnas – šaurlapu, dzeltenā, baltā, daudzgadīgā, sarkanais āboliņš, lucerna spēj piesaistīt 100, 200, un pat vairāk nekā 300 kg/ha slāpekļa tīrvielas.

► 11. lpp.

Foto: Iveta Tomsone

◀ 10. lpp.

Runājot par daudzgadīgo tauriņziežu izmantošanu, parasti tos izmanto lopbarībai, un tad pēdējā reizē, ataudzējot zelmēni, tos iear kā zaļmēslojumu. Izmantojami ir arī to maisījumi ar stiebrzālēm. Savukārt, lai būtu racionāla viengadīgo tauriņziežu iestrāde un tiktu piesaistīts atmosfēras slāpekļis, tie pēc sadīgšanas būtu jāaudzē vismaz 10–12 nedēļas. Labākai tauriņziežu augšanai ir jānodrošina fosfora pieejamība, bet tie paši savukārt augsnē papildus spēj piesaistīt kalciju.

Augsnes ielabotāji un atveseļotāji

To labā īpašība ir spēja uzlabot augsnes fizikālās īpašības, mainīt tās struktūru. Īpaši vērtīga ir to spēja ar savu sakņu sistēmu izdalīt augsnē fito fumigantus, kas pietiekoši agresīvi spēj iedarboties uz daudziem augu patogēniem organismiem, kas atrodami augsnē. Ar saknēm, kas iestiepjas dziļi zem augsnes aramkārtas, tie spēj pacelt augšup jaunus barības elementu krājumus, tā nodrošinot pēcaugiem ražas pieaugumu. Šai grupai pieder dažādu dzimtu augi. Tie ir rudzi, eļļas rutks, baltās sinepes, ziemas rapsis,

facēlija, griķi un saulespuķes. Tie īpaši nebagātinās augsni ar barības elementiem, bet atdos to, ko ir saistījuši savas augšanas laikā.

Zaļmēslojumu maisījumu izmantošana saimniecībā “Puteņi”

Latvijā ir ļoti minimāla pieredze ar dažādu zaļmēslojuma maisījumu izmantošanu. Tā kā katrs no zaļmēslojuma augiem atsevišķi atstāj spēcīgu pēcietekmi, tad, pareizi un ar noteiktu mērķi tos liekot kopā maisījumā, var panākt ievērojamāku ietekmi uz augsni un uz pēcaugiem. Ilgtermiņā maisījumu izmantošana rada lielāku labvēlīgu ietekmi uz vidi un saimniekošanu kopumā. Jo lielāka sugu daudzveidība tiek izmantota dārzenkopībā un augļkopībā, jo stabilāka un prognozējamāka kļūst ražu ieguve.

Tā kā Latvijā ir daudzas bioloģiskās saimniecības, kuras vēlas saimniekot bioloģiski, bet nav mājlopu, tās ir lielu problēmu priekšā, kā nodrošināt normālu organiskās vielas papildināšanu augsnē un augus – ar barības elementiem. Lai sekmīgi risinātu šo problēmu, arī tapa demonstrējums bioloģiskajā piemājas dārzkopības saimniecībā “Pute-

ņi” sadarbībā ar z/s “Ķīveļi” un Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru.

Pētījumiem tika iesēti trīs dažādiem nolūkiem paredzēti zaļmēslojuma maisījumi. Maisījums AUSLA, kura sastāvā ietilpst vīķi, zirņi, viengadīgais āboliņš un saulespuķes, īpaši paredzēts papildu slāpekļa saistīšanai augsnē. Šajā maisījumā slāpekļa saistītāju kultūru īpatsvars sastāda 90%, kā balstaugs kalpoja saulespuķes. Maisījums AUDZI paredzēts dziļai augsnes ielabošanai, kas īpaši svarīgi, no jauna ierīkojot augļu dārzu. Tādēļ šajā maisījumā tika iekļauti augi ar spēcīgām sakņu sistēmām. Tā sastāvā ir zirņi, vīķi, lupīna, viengadīgais Ēģiptes āboliņš, facēlija, un kā balstaugs kalpoja auzas. Maisījums AUVEL paredzēts augsnes veselīguma uzlabošanai un augsnes patogēnu nomākšanai. Tā sastāvā ir griķi, auzas, eļļas rutks, viengadīgais inkarnāta āboliņš, saulespuķes un facēlija. Kā balstaugs kalpoja saulespuķes. Plašāka informācija par demonstrējumu būs pieejama noslēguma lauku demonstrējumu seminārā Ozolniekos 8. decembrī un topošajā brošūrā.

Māris Narvils, LLKC Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā

MEŽSAIMNIECĪBA

NEAIZMIRSĪSIM AIZSARGĀT JAUNOS KOCIŅUS!

Rudens ir laiks, kad jāveic jauno kociņu, īpaši priedes un egles, aizsardzība pret meža dzīvnieku postījumiem.

Priežu jaunaudzēs stirnām, briedēm un aļņiem patīk dažādu iemeslu dēļ. Ziemas sezonā meža dzīvniekiem mainās barības bāze. Vasarā ir atrodams daudz kas garšīgs – dažādi sūlīgi dzinumi, lakstaugi un lapas, taču, iestājoties ziemai, to vairs nav, un jāmeklē kaut kas cits. Jaunaudzēs ir tieši tas, kas ir vajadzīgs, jo skuju koku skuļās ir ļoti daudz C vitamīna un citas noderīgas vielas. Tā veidojas konfliktsituācija, kad mežsaimnieki audzē mežu, bet meža dzīvnieki to posta.

Stirnas jaunos kociņus apgrauž no 0,1–1,2 m, bet briedis un alnis – no 0,1–2 m augstumā. Zinātnieki ir noskaidrojuši, ka vienai stirnai ziemā nepieciešami 130 kg, briedim – 650 kg, bet alnim – 2430 kg koku un krūmu dzinumu! Cerēt uz nejaušību nebūtu prātīgi.

Teritorijās, kur meža dzīvnieku ir daudz, jaunaudzēs aizsardzība ir jāveic jau pirmajā gadā no kociņu iestādīšanas līdz brīdim, kad tie sasnieguši vismaz pusotra metra augstumu. Pēc tam ir svarīgi pasargāt jaunaudzju koku stumbrus no aļņiem un briediem.

Kociņu aizsardzībai ir vairāki paņēmieni. Viens no tiem, – sadarboties ar medniekiem un regulēt meža dzīvnieku skaitu atļautā limita ietvaros. Otrs, ja esat nolēmuši palauties uz saviem spēkiem, tad var lietot dažādus aizsardzības līdzekļus. No mehāniskajiem līdzekļiem galotnes dzinuma aizsardzībai var lietot speciālus klipšus, kurus uzliek uz kociņa galotnes dzinuma. Tomēr tas ir darb-

Foto: no MKPC arhīva

ietilpīgs pasākums, pielietojams nelielās platībās. Lielāku kociņu stumbru aizsardzībai var lietot speciālus cilindrus, spirāles vai aizsargsietus.

Tomēr visvairāk lietotie un populārākie ir repelenti. Tie ir dažādi, un izvēle ir katra īpašnieka ziņā.

Viens no kociņu aizsardzības līdzekļiem ir „Planskyd”, kas ir pulveris uz asins bāzes – 1 kg pulvera izšķīdina 5 l ūdens, lieto 10–15 litrus uz hektāru atkarībā no koku sugas. Rūpīgi sajauc, lai nav biezumu. Nepieciešamības gadījumā jānokāš. Iegūto šķidrumu izsmidzina uz jauno kociņu galotnēm aptuveni 5 mililitru apmērā. Iedarbība ilgst līdz sešiem mēnešiem.

Pieejams arī lietošanai gatavs līdzeklis „Trico”, kas ir izgatavots uz aitau tauku bāzes. Tas nopērkams 5 un 10 litru fasējumā. Lieto 10–20 litrus uz hektāra atkarībā no kociņu izmēra. Aizsardzības efekts saglabājas līdz astoņiem mēnešiem.

Populārāks un plaši izmantots ir aizsardzības līdzeklis „Cervacol Extra”, kas ir smērējama pasta. Tās sastāvā ir līmviela un silikāta smiltis. Repelents aizsargājošo funkciju nodrošina 3 veidos – ar krāsu, garšu un raupjumu. Ar repelentu tiek apsmērēti aptuveni 5–10 cm no centrālā galotnes dzinuma. Lieto 2–3 kg uz 1000 stādiem atkarībā no koku sugas. Saglabājas no uzsmērēšanas brīža līdz nākamā veģetācijas perioda vidum. Par „Cervacol Extra” pareizu lietošanu ir sagatavots informatīvs videoklips, kas pieejams interneta vietnē www.mkpc.llkc.lv.

Visi pieminētie aizsardzības līdzekļi ir praksē pārbaudīti. Izvēli var veikt gan pēc līdzekļa cenas, gan pielietošanas veida.

Lai visiem meža īpašniekiem izdodas nosargāt un saglabāt Latvijas zeltu – mežu!

Uldis Šēnbergs,

MKPC Dienvidkurzemes nodaļas vadītājs

JAUNAS ZINĀŠANAS ŠOGAD IEGUVUŠI JAU 100 CILVĒKI

Meža konsultāciju pakalpojumu centrs aktīvi organizē apmācības meža īpašniekiem, meža nozarē nodarbinātajiem speciālistiem un medniekiem. Pirmajos divos mēnešos apmācīti pirmie 100 dalībnieki.

Ar mācībām “Meža audžu kopšana ražības palielināšanai” kursu dalīb-

nieki ir apmierināti, un visi lektori novērtēti ar augstāko vērtējumu. Pēc eksāmena nokārtošanas meža nozarē nodarbinātie saņēmuši apliecību “Meža atjaunošana un kopšana” darbam Latvijas valsts mežos.

Savukārt mācībās “Meža apsaimniekošana kā uzņēmējdarbības veids” meža nozares speciālisti Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža

fakultātes lektoru vadībā apguva meža apsaimniekošanas ekonomiskos pamatprincipus, meža audzēs vērtēšanu dabā un pārdodamās krājas aprēķināšanu.

Vairāki mācību kursi ir uzsākti un turpinās. Par tuvākajā laikā plānotajām mācībām var uzzināt: www.mkpc.llkc.lv.

Meža konsultāciju pakalpojumu centrs

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, [laukutikls@llkc.lv](http://laukutikls.lv)

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

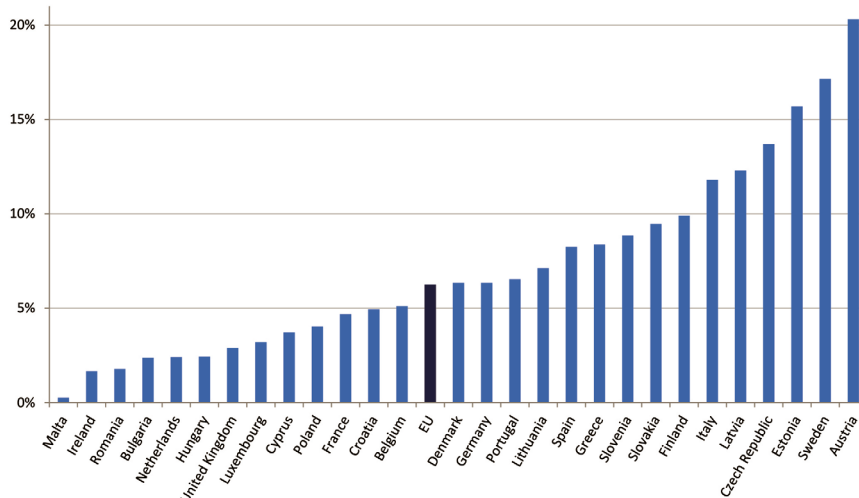
BRISELES GAITEŅOS

BIOĻĢISKI APSAIMNIEKOTĀS PLATĪBAS ES PIEAUG

Piecu gadu laikā no 2010. līdz 2015. gadam par diviem miljoniem hektāru pieaudzis bioloģiski apsaimniekoto hektāru skaits ES. Latvija ir starp piecām ES valstīm, kur ir visvairāk bioloģiski sertificētu platību pret kopējo lauksaimniecības zemju hektāru skaitu.

ES statistikas birojā EUROSTAT apkopotā informācija liecina, ka pērn ES bioloģiski apsaimniekots tika 6,2% no kopējām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm (LIZ). Kopš 2010. gada bioloģisko platību apjoms pieaudzis par 2 miljoniem hektāru. Tāpat pieaudzis arī bioloģisko produkcijas ražotāju skaits, – pērn to bija 271 500, kas ir par 5,4% vairāk nekā 2014. gadā. Kopumā 52% no bioloģiskajiem ražotājiem reģistrēti Spānijā, Itālijā, Francijā un Vācijā. Attiecībā pret kopējo LIZ visvairāk bioloģisko platību ir Austrijā (20%),

Bioloģiski sertificētās platības ES 2015. gadā,
% no kopējās LIZ

Zviedrijā (17%), Igaunijā (16%), Čehijā (14%), kā arī Latvijā (12%) un Itālijā (12%). Vismazāk – Malta (0,3%), Īrijā (1,6%) un Rumānijā (1,8%). EUROSTAT atzīmē, ka mazāks bioloģisko platību īpatsvars ir

teritorijās ar līdzenumiem, kur izdevīgāka ir intensīvā saimniecība.

Piecu gadu laikā bioloģiskā saimniecība visstraujāk augusi Horvātijā (+377%), Bulgārijā (+362%), kā arī Francijā (+61%) un Īrijā (+53%).

ES EKSPORTĀ – UZRĀVIENS CŪKGAĻAI

Jaunākie Eiropas Komisijas dati par lauksaimniecības preču eksportu rāda, ka pēdējo 12 mēnešu laikā no pērnā gada augusta līdz šī gada jūlijam no ES ievestas preces par 128 miljardiem eiro, kas ir pieaugums par 0,7%.

EK informē, ka visstraujāk eksporta izaugsme notikusi cūkgaļas sektorā, kur eksports jūlijā bijis par 26% lielāks nekā šajā pašā mēnesī pirms gada, sasniedzot 1,1 miljardu eiro vērtību. Jāatzīst, ka šī ir laba ziņa cūkgaļas ražotājiem, kuri ievērojami cieta no Āfrikas cūku mēra un Krievijas embargo izraisītām sekām.

EK informē, ka gada laikā ievērojami samazinājies lauksaimniecības preču eksports uz Honkongu, Krieviju un Alžīriju. Vienlaikus tas pieaudzis uz dažām Āzijas valstīm (Indiju, Ķīnu, Filipīnām, Vjetnamu) un Ziemeļaustrumu Āfriku (Sudānu, Etiopiju, Lībiju).

PESTICĪDU ATLIEKAS ES PĀRTIKĀ – MAZ

Kopumā 97% no ES ražotās pārtikas pesticīdu atlieku nav vispār, vai tās ir normas robežās, secināts nule kā publiskotajā gadskārtējā Eiropas Pārtikas drošības iestādes (EFSA) ziņojumā.

Secinājums radies, izanalizējot kopumā 83 tūkstošus pārtikas paraugu no visām 28 ES dalībvalstīm, kā arī Islandes un Norvēģijas. EFSA Pesticīdu pētniecības nodaļas vadītājs Hose Tarazona norādījis: “ES ražotāji, tāpat kā visus iepriekšējos gadus, turpina ievērot augstos pārtikas drošības standartus, kas nozīmē, ka ES turpina aizsargāt patērētājus, kontrolējot pesticīdu atlieku klātbūtni pārtikā.”

Galvenie secinājumi ir sekojoši:

- 97% no analizētajiem paraugiem pesticīdu atliekvielu daudzums bija likumu robežās;
- no šiem paraugiem 53,6% pesticīdu atliekvielu nebija, bet 43,4% tās konstatēja nelielos daudzumos, kas ir

likumos atļautajās robežās;

- tikai 1,6% paraugu pesticīdu atliekvielu daudzums pārsniedza normas; EFSA norāda, ka trešo valstu pārtikas paraugos normas pārsniedza 6,5% gadījumu;

- bērnu pārtikā atliekvielas nebija 91,8% paraugu;

- savukārt 98,8% bioloģisko produktu atliekvielu nebija.

EFSA pētījums veikts, izmantojot dalībvalstu iesniegtos datus ar mērķi novērtēt, vai eiropiešu uzturā esošais pesticīdu atliekvielu daudzums apdraud veselību gan īstermiņā, gan ilgtermiņā (piemēram, izsauc hroniskas saslimšanas). EFSA secinājusi – maz ticams, ka atliekvielu daudzums pārtikā var ietekmēt cilvēku veselību. Iestādes vadītājs norāda, ka jaunākajā pētījumā papildus vērtēti bioloģiskie produkti un zīdaiņu pārtika, īpaši pēvēšot uzmanību glifosātiem.

Sagatavoja **Iveta Tomsone**,
LLKC Apgāda vadītāja

	Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.
	Iesniegumu un atskašu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

[illegible]

PĀRTIKA

SARUNA PIE KAFEJAS TASES PAR DŽIVI UN DARBU LAUKOS

Saulainā oktobra dienā, ierodoties pie Jolantas Kovnackas un Jurgā Bokiševa Viesītes novada Elkšņu pagasta “Dzelmītēs”, dabā valda rudens krāsu bagātība. Sētsvidū vējā plīvo Viesītes karogs. Jolanta ar dēlu Jurgī rosās cigoriņu laukā.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “RA 5”

Reģistrēta: 2009. gada 8. maijā
Viesītes novadā
Atrodas: netālu no Lietuvas
robežas starp Aknīsti un Neretu
Atpazīstama: ar zīmolu “Kafeja
“Alīda””

Cigoriņi novākti kaudzēs, tās jāved mājās un jāieziemo. Šķūnī, sasēgti salmos, tie glabāsies līdz februārim, kad visi būs pārstrādāti smaržīgā, veselīgā dzērienā.

Lauka malā atrodas Jurgā siltumnīca, kur aug pipari un asie pipari. Siltumnīcu Jurgis šopavas ar uzcēlis par iegūto naudu konkursā „Laukiem būt!”. Jurgis strādā algotu darbu, mācās datorzinības, bet piparu audzēšana ir viņa aizraušanās un sirdslieta.

Ieejot kafejas ražotnē jeb fabrikā, kā saka Jolanta, mūs apņēms spēcīgs kaltēto cigoriņu aromāts. Te top kafija bez kofeīna jeb kafeja – tā, atceroties bērnību, to nosaukusi Jolanta Kovnacka. Kafeja “Alīda” tapusi par godu vecmāmiņai no viņas receptes, tā sastāv no cigoriņiem, miežiem, burkāniem un ozolzīlēm. “Paulīne” nosaukta meitas vārdā, sastāv no cigoriņiem, rudziem, burkāniem un ozolzīlēm. Pati jaunākā – “Sēlija” – tapusi šogad, pateicoties reģionam, no kura nāk veselīgais dzēriens. Tai ozolzīļu vietā pievienotas kaņepju lapas, kas piedod īpatnēju garšu un smaržu.

Sēlijas garša

Sarunas raisās pie aromātiskas un garšīgas dzēriena tases. Sēlijas garša. No Sēlijas lauku veltēm tapusi kafeja.

– **Vai tas ir darbietilpīgs process, lai nonāktu pie patīkamā rezultāta?**

– Darbs ir grūts, – saka **Jolanta Kovnacka**. – Cigoriņus maija sākumā sēj ar rokas sējmašīnu. Augsnei jābūt

Foto: Anita Puka

Foto: Anita Puka

Tiek žāvētas kafejas sastāvdaļas

mitrai, ja nē, tad nesadīgs. Vasarā trīs reizes ir jāravē, tikai septembrī tie saņemamas augšanā. Rudens ir smagākais laiks – cigoriņu novākšana, ieziemošana, burkānu, ozolzīļu vākšana, sāp rokas. Tad ir sagatavošana – izejvielu mazgāšana, smalcināšana, kaltēšana, malšana, gatavās produkcijas fasēšana. Bet sagatavošana ir tikai puse darba, otra puse ir realizēšana.

– **Kur produkcija tiek realizēta?**

– Ir noslēgti līgumi ar lauku labumu tirgotāju SIA “Rāmkalni” par tirdzniecību veikalā “Rimi Klēts”, SIA “Stokmann”, “Sky” veikaliem. Ir noslēgts līgums ar pasta staciju “OMNIVA” par sūtījumiem no pakomātiem uz Baltijas valstīm. Jārēķina izmaksas, līdz Jēkabpīlij ir 45 km, uz Rīgu produkciju nogādāju pati. Cenšos, lai klients atrastu mani, tad veidojas laba sadarbība. Ja es piedāvāju, tad ir pircēja nosacījumi.

Šī gada sākumā izveidota jauna mājaslapa, kur var iegūt informāciju. Ir arī doma par interneta veikalu. Produkciju var iegādāties arī uz vietas ražotnē. Saimniecība ir atvērta, ja kāds vēlas iepazīties ar ražošanu.

– **Kāda ir sadarbība ar Viesītes novada pašvaldību?**

– Sadarbība ir laba, novads atbalsta. Pašvaldība izstrādāja logo “Viesīte ražo. Sēlijas produkts”, to lietojam uz iepakojuma. Popularizējam gan savu produktu, gan savu novadu. Notiek kopīga piedalīšanās dažādās izstādēs un gadatirgos, piemēram, Baltijas tūrisma izstādē – gadatirgū „Balttour”. Piedalos arī izstādēs “Rīga Food”. Par maz ir lokālā patriotisma. Gribētos lietot sava novada produktus – pienu, sieru, ābolus. Vajadzētu kopīgu veikalu vietējiem ražotājiem.

– **Uz iepakojuma ir arī kultūras zīme “Latviskais mantojums”, kas saņemta 2014. gadā par saglabāto un daudzīnāto latvisko kultūras un sadzīves mantojumu. Kultūrvēsturiskais “Sēlijas” nosaukums dots jaunajam maisījumam. Kā tas tapa?**

– Sēliskais man ir tuvāks, mīļāks nekā lielais, tālais Zemgales reģions. Kafeja tapa daudzu mēģinājumu rezultātā, līdz zīles aizstājām ar kaņepju lapām, kas dod rūgtumu. Izmantojam to, kas aug uz vietas. Kaltētas kaņepju lapas jau lieto kā tēju, kam piemīt fantastiskas antibakteriālas īpašības. Tās, tāpat kā nātres, satur ļoti daudz silīcija, kas nepieciešams stipriem kauliem. Un vēl tad atkrīt arī zīļu lobīšana. Vispirms bija dzēriena recepte, tad – nosaukums.

– **Kas ir pircēji?**

– Mūsu kafeja ir tuva cilvēkiem, kam tā saistās ar atmiņām. To lieto gados vecāki ļaudis un bērni, kas nevar lietot kafiju ar kofeīnu. Pēdējā laikā arī jaunieši domā par veselīgu uzturu, daudzi nelieto parasto kafiju. Bet organismam ir vajadzīga rūgtā garša, un veselīgs kafijas aizvietotājs ir kafeja no vietējām, ekoloģiskām izejvielām. Ir arī cilvēki, kas grib izmēģināt kaut ko jaunu. Tāpēc ir mēģināts aromatizēt dzērienu ar citām sastāvdaļām, piemēram, piparmētrām. Par mūsu produkciju ir izrādīta interese arī ārpus Latvijas.

Foto: Anita Putka

Foto: Anita Putka

Kafeja top speciāli iekārtotā virtuvē

◀ 15. lpp.

– Vai ir domas par ģimenes uzņēmuma “RA 5” paplašināšanos?

– Ja paplašinās, jāpieņem papildu darbinieki. Tā ir atbildība, risks – ja gadās veselības problēmas vai ir slikta raža. Nauda nāk grūti, aiz katra eiro ir cilvēks. Ir jāmaksā nodokļi, jo tie nāk atpakaļ. Labi ir, ja nav jāraizējas par rītdienu. Paplašinoties var zaudēt kvalitāti, sadārdzināties cena.

– Vai iecerēta produkcijas dažādošana?

– Nelielos daudzumos piedāvājam cidoniju, rabarberu un ķirbju sukādes, kaltētus ābolus, čili piparus.

Aizraušanās – asie pipari

Jurģa aizraušanās ir asie pipari. Ar savu ideju “Aso piparu audzēšana un pārstrāde” 2015. gadā viņš piedalījās Valsts Lauku tīkla un LLKC biznesa plānu konkursā jauniešiem „Laukiem būt!”. Par to, kādi ir rezultāti šogad un kādi plāni nākotnei, sarunā iesaistās Jurģis Bokiševs:

– Pagājušajā gadā izmēģināju deviņas šķirnes, šogad – sešas. Ir gūta pie-

Foto: Anita Putka

Jolanta Kovnacka atzīst, ka grūtākais darbs ir ražas novākšana

redze un ir idejas, ko audzēt nākamajā gadā. Šogad pipari

izauga par lieliem, noliecās pie zemes un sāka bojāties, ir risinājumi, kā to novērst. Nākamajā gadā jādoma par laistīšanas sistēmu, lai būtu mazāk roku darba. Piparu audzēšana prasa daudz roku darba – sēšana, piķēšana, stādīšana, kopšana, jāatrod veidi, kā to samazināt. Bet tā ir lieta, kas patīk, un to turpināšu. Pagājušajā gadā piparus smalcināju pulverī, bet šogad tos sagriežu un kaltēju, jo tā tie ir vizuāli izskatīgāki, un pircējs var lietot pēc savas izvēles. Izstādēs un tirdziņos pipari papildina kafeju ar savu košo izskatu un arī ieinteresē pircējus kā veselīga vietējā garšviela, kam ir plašs pielietojums. To var pievienot, gatavojot pikanto maizi, sautējumiem, zupām, pavisam nelielos daudzumos to dažkārt pievieno saldajiem ēdieniem, tas piešķir specifisku un īpatnēju gar-

šu. Pateicoties savai asajai garšai un sildošajām īpašībām, tie lieliski palīdz uzturēt formā cilvēka fizisko veselību un garu.

Varbūt tos iespējams pievienot arī kafejai? Jolanta atzīst, ka ir bail “ie-rūsēt”, nemitīgi ir jāmēģina, jādomā, jāanalizē. Jolanta un Jurģis meklē jaunas garšas. Ir doma par jaunu kafeju, kurai vārds jau izdomāts.

Anita Putka, LLKC Jēkabpils nodaļas uzņēmējdarbības konsultante

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgādā

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespēsts SIA “Talsu tipogrāfija”

“Lauku Lapa” var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163.